

TÜRKİYE'DE MERKEZ SAĞ PARTİLERİN SOSYAL POLİTİKALARI

EDİTÖR

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap DEMİR

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2022

TÜRKİYE'DE MERKEZ SAĞ PARTİLERİN SOSYAL POLİTİKALARI

MART 2022

ISBN: 978-975-368-738-6

BASKI - CİLT

Kiraz Medya Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Matbaacı Sertifika Numarası: 40162

EDİTÖR

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap DEMİR

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

TEŐEKKÜR

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında katkısı olan ve bilgi birikimini bizlerle paylaőan, desteğini ve emeğini esirgemeyen meslektaőlarım;

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Oğuz KAAAN'a,

Sayın Merve UÇAK'a,

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Şenol ÖZTÜRK'e,

Sayın Doç. Dr. Ramazan TİYEK'e,

Sayın Dr. Hüseyin KORKUT'a

Sayın Öğr. Gör. Dr. Bilal AKYOL'a

ve

Filiz Kitabevi'nin tüm emekçilerine

içtenlikle teőekkürlerimi sunarım.

ÖNSÖZ

Kamu taleplerinde meydana gelen değişimler sosyal politikaları da etkilemiştir. Modern devletin sosyal alana müdahale etme girişimleri içerisinde değerlendirilmesi gereken sosyal politikaları ise, merkezi sistemin kurumsal aktörleri olan siyasal partilerle ilişkilendirmek kaçınılmazdır.

Bu çalışma, siyasi parti tipolojilerinden bağımsız, fakat siyasi parti ideolojilerinden merkez sağ partileri özelinden Türkiye’deki sosyal politika uygulamalarını araştırmaktadır. Çalışma, özünde merkez sağ kimliği sergileyen ve sürekli olarak parlamenter sistem içerisinde kendisine yer bulmuş siyasal partileri temel almıştır. Demokratik siyasi hayatın vazgeçilmezi olan siyasi partilerin eylemlerini, dönemin sosyo-ekonomik özelliklerinden ayrı düşünmek mümkün görülmemektedir. Dolayısıyla siyasi partilerin sosyal politikalarının karakteristik özellikleri dönemin siyasal ve sosyo-ekonomik özelliklerine de ışık tutmaktadır.

Bu eserde ele anılan her parti araştırmacıya verilen konu özelinde irdelenmiştir. Bu bağlamda eser içinde anılan her bölüm(parti), partinin siyasi, sosyal ve iktisadi ideolojisi, partinin hükümette bulunduğu dönemin ekonomik ve sosyal koşulları ve partinin politika belgelerindeki sosyal politikaları olmak üzere kendi içerisinde üç bölümden oluşmaktadır.

Bütün bu anılanların doğrultusunda birinci bölümde “Türkiye’de Merkez Sağ Partilerin Gelişimi ve Sosyal Devlet” başlıklı çalışması ile Dr. Öğr. Üyesi Oğuz KAAAN, sağ ve sol kavramı üzerinden Türkiye’deki Merkez sağ partileri değerlendirmektedir. Çalışma, anılan partilerin liberal ve muhafazakâr kimliklerinin ağır bastığını, ancak bu muhafazakârlığın dini noktalarda yoğunlaştığını belirtmekte, sosyal devletin devlete yüklediği ödev ve sorumlulukların, halkın inançları ile doğru orantılı olduğu için merkez sağ partilerin sosyal devlet ilkesini uygulamada sorunla karşılaşmadığını eklemektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde Merve UÇAK, Demokrat Parti’nin kuruluş programından yer verdiği liberal ekonomi düzeninin sosyal politika uygulamaları üzerindeki etkisine değinmekte, tarım, sanayi ve ticaret alanlarında özel sektörün desteklenmesini, liberal ekonomi politikalarına geçiş süreci olarak değerlendirmektedir. Dönemin kalkınma programları neticesinde kentli nüfus yoğunluğunun hızla arttığı, sonucunda ise çarpık kentleşme, işsizlik, yoksulluk gibi sosyal sorunlarla karşılaştığını aktarmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Dr. Öğr. Üyesi Şenol ÖZTÜRK, Adalet Partisi’nin sahip olduğu ideoloji doğrultusunda, sosyal politikaya dar anlamda ve sınıf sendikacılığı perspektifinden yaklaşmadığını, ekonomi ve genel refah orjinli hareket edildiğini belirtmiştir. Adalet partisinin gerek 12 Mart 1970 muhtırası ile gerek 12 Eylül 1980 darbesi ile siyasal hayattan uzaklaştırılması gibi anti-demokratik nedenler neticesinde parti sosyal politikalarının değerlendirmesinin oldukça güç olduğunu da eklemiştir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde Doç. Dr. Ramazan TİYEK, Anavatan Partisi’nin sosyal politikalarını incelemiş, partinin sosyal politika uygulamalarında 24 Ocak Kararlarının etkili olduğunu, bu doğrultuda özellikle küresel gelişmelere paralel devletin piyasa işleyişine müdahil rolünü terk ettiğini aktarmıştır. Dönemin özellikleriyle eş değer biçimde kamu otoritesini

eşitsizliklerin kaldırılması veya toplumsal refahın sağlanmasında son çare olduğunu vurgulamıştır.

Çalışmanın beşinci bölümünde, Dr. Hüseyin KORKUT Doğru Yol Partisinin sosyal politikalarını araştırmış, bu doğrultuda DYP'nin içerisinde bulunduğu koalisyon hükümetleri döneminde köklü bir sosyal politika uygulamalarından ve reformlarından söz etmek mümkün olmadığını, dönemin öne çıkan sosyal politika reformlarının ise 3774 Sayılı emeklilik yaşına ilişkin düzenleme ile Yeşil Kart uygulaması olduğunu, ancak bu politikaların da birtakım aksaklıklar meydana getirdiğini eklemiştir.

Çalışmanın altıncı bölümünde Öğr. Gör. Dr. Bilal AKYOL Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Sosyal Politikalarını araştırmış, parti programlarındaki sosyal politikalarda geniş bir perspektifle hareket edildiğini, bu anlamda üçüncü kuşak sosyal politikalara da yer verildiğini eklemiştir.

Bahsedilen içeriğiyle bu çalışmanın sosyal politika literatürüne önemli bir katkı sunacağı düşünülmekte ve bu alanda yapılacak yeni araştırmalara öncülük etmesi temenni edilmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap DEMİR

Kırklareli

**Bu kitapta yayınlanan çalışmaların bilim-etik ve dil bakımından sorumluluğu
yazarlarına aittir.**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
Türkiye’de Merkez Sağ Partilerin Gelişimi ve Sosyal Devlet	1
<i>Dr. Öğr. Üyesi Oğuz KAAAN</i>	
Demokrat Parti’nin Sosyal Politika Yaklaşımı ve Uygulamaları	23
<i>Merve Uçak</i>	
Adalet Partisi’nin Sosyal Politika Yaklaşımı ve Uygulamaları	48
<i>Dr. Öğr. Üyesi Şenol ÖZTÜRK</i>	
Anavatan Partisi’nin Sosyal Politika Yaklaşımı ve Uygulamaları	92
<i>Doç. Dr. Ramazan TİYEK</i>	
Doğru Yol Partisi’nin Sosyal Politika Yaklaşımı ve Uygulamaları	116
<i>Dr. Hüseyin KORKUT</i>	
Adalet ve Kalkınma Partisi’nin Sosyal Politika Yaklaşımı ve Uygulamaları	133
<i>Öğr. Gör. Dr. Bilal AKYOL</i>	
ÖZGEÇMİŞLER	162